

JAAARVERSLAG 2025

INDIVIDUELE HULP
DIACONAAL CENTRUM DE BAKKERIJ

Het Jaarverslag Individuele Hulp 2025 is een uitgave van de Diaconie Protestantse gemeente Leiden en de HH. Petrus en Paulus Leiden e.o. in Diaconaal Centrum De Bakkerij.

- Inhoudelijk verslag:

Tamara Breton en Judith van den Berg

- Foto's:

Melle van der Wildt, Taco van der Eb, Tamara Breton, Judith van den Berg, Ton Snepvangers

- Redactie:

Judith van den Berg

- Visuals en vormgeving:

Ton Snepvangers

INLEIDING

Voor u ligt het Jaarverslag 2025 van het project Individuele Hulp van Diaconaal Centrum De Bakkerij. Het is bedoeld als verantwoording naar de fondsen en donateurs voor besteding van hun financiële bijdragen. Maar ook als (nadere) kennismaking met ons werk en ons diaconaal centrum voor sociale partners en andere organisaties en particulieren, binnen en buiten ons netwerk.

2025 werd een uitdagend jaar in meerdere opzichten. Net als in het leven van de mensen die bij De Bakkerij voor hulp komen, zo hadden ook wij een onverwachte tegenslag. Halverwege dit jaar viel projectmedewerker Tamara Breton uit en moesten we met ons kleine team de Individuele Hulp opvangen. Zo goed en kwaad als dat ging, hebben we dat, met hulp van een aantal oude krachten, opgepakt.

Met uw hulp konden we onze aandacht en noodhulp in 2025 richten op:

a. Dakloosheid

- We creëerden een *alternatief huisvestingsnetwerk* in Leiden en omgeving voor een aantal dakloze moeders met kinderen. Mensen die alleen wonen en een kamertje over hebben. Wat mooi dat zo iedereen mee kan helpen 'thuis te geven'!
- Ook dit jaar zien we een continuering in *dakloze gezinnen* die buiten de boot vallen qua gemeentelijke voorzieningen.

Het betreft Chavez-moeders, remigranten en kennismigranten. Investico publiceerde dit onderzoek, Met veel werk en netwerken lukt het vaak wel om huisvesting en noodopvang te organiseren.

- Op landelijk niveau organiseerden we aandacht voor *Medemenselijkheid* en de dreigende strafbaarstelling voor mensen zonder papieren en hulpverleners!
- Meer dan *1150 mensen* in onze Leidse regio zijn zonder dak- of thuis, waarvan 250 kinderen! 1 op de 5 is al meer dan 2 jaar zonder vast huis- of thuis.
- We blijven lobbyen voor ruimte voor opvang, naast onze eigen *noodopvang*, de opvang voor mensen zonder papieren samen met COOL en onze kerkopvangplekken. Zo konden we herhaaldelijk een noodverband en overbrugging bieden voor diverse groepen.

b. Mensen in armoede en in de marge

- De eerste Leidse *tandartsdag* is een feit! Via de landelijke aanmeldpagina kwamen al 70 Leidse aanvragen binnen. En zo konden we met een projectteam en vrijwillige tandartsen de eerste mensen helpen.
- De *Luierbank* (voor luiers en incontinentiemateriaal) en het *Menstruatie Uitgifte Punt* zijn helaas een groot succes. Donatie in de vorm van producten of geld is zeer welkom bij deze stille armoede!

- *Armoedehulp* en overbrugging d.m.v. ca 170 acute hulpvragen in de vorm van onderdak, voeding, kleding, tandartshulp, reisgeld, telefoontegoed of begeleiding naar passende hulpverlening. 1.700 huishoudens onder de armoedegrens kregen extra financiële ruimte dankzij de *Zomerbonnenactie* en de *Broodmunt*.

C. Inclusie en verbinding

- We ondersteunden dit jaar de tweede *Neurodiversiteitsweek*, de *Walk into the Light* voor aandacht voor mensen geraakt door suïcide, en een *Pride viering*.
- We organiseerden een *VredesOntmoeting* op het Stadhuisplein en Tamara Breton, projectmedewerker Individuele Hulp, bracht barmhartigheid wandelend terug naar Leiden met de *Barmhartjeswandering*.
- Na de Tweede Kamerverkiezingen in de formatieperiode organiseerde De Bakkerij weer als vanouds en als tegengeluid de jaarlijkse *Ontmoetingsmaaltijd*. Nieuwkomers en oudgedienden ontmoeten elkaar in alle religieuze en etnische diversiteit, aten met elkaar en leerden elkaar kennen.

Judith van den Berg-Meelis
diaconaal predikant

Individuele Hulp van Diaconaal Centrum De Bakkerij en afzonderlijke activiteiten werden in 2025 mede mogelijk gemaakt door:

BARMHARTJES WANDELING IN KADER VAN COMPASSIE

In mei 2025, de Leidse Maand van Verbinding en van Samen Leiden, is een fris geschreven Handvest voor Compassie door Tamara Breton en Ruud Nijsten opgehaald in Vught en samen met wisselende tochtgenoten al kuierend en meanderend door het landschap, in één week teruggebracht naar Leiden.

Hoe was het ook al weer?

Op 12 november 2019 ondertekenden ruim 80 organisaties uit Leiden en directe omgeving het Manifest voor Compassie, als hernieuwde belofte na het manifest van Karen Armstrong (Brits auteur en onderzoeker van de wereldreligies) tien jaar eerder, dat de stad Leiden wereldwijd als eerste ondertekende.

Het manifest baseert zich op de internationale 'Gouden Regel': "behandel anderen zoals jezelf behandeld wilt worden".

Armstrong gaf daarmee woorden aan de toenemende hardheid en onverschilligheid van mensen jegens elkaar. Toen al!

"Het leed dat we elkaar toebrengen daarmee doen we de menselijkheid die wij met elkaar delen geweld aan... Compassie is onze drijfveer om ons onvermoeibaar in te zetten voor het verzachten van het leed van onze medeschepselen.... en om recht te doen aan een ieder zonder enige uitzondering te behandelen met volstrekte waardigheid, billijkheid en respect."

**Barm Hartjes
Leiden**

Dat kan beter

Ruud Nijsten (Stichting Platform Samenwerken) en Tamara Breton (Diaconaal Centrum De Bakkerij), vinden dat het los van een enkel prachtig initiatief, toch echt heel veel beter kan. En dat we daarvoor niet alleen moeten kijken naar de overheid maar juist naar de burgers onderling! Media spreken over polarisatie, verharding, een gure wind, eilandjesgedrag en sociale bubbels... Terwijl we alleen kunnen samen-leven door de verbinding te zoeken tussen mensen, kijken, doelgroepen, door buiten je bubbel te treden en de moed te hebben om de Ander weer meer te vertrouwen. Dare to Trust! Dus werd het tijd om het Charter for Compassion terug te brengen in het hart van Leiden, van de Leidenaar.

NEURODIVERSITEITS WEEKEND 2025

VERBINDING

Medio juni 2025 werd in Leiden en in vijftien landen wereldwijd alweer de achtste editie van de Neurodiversity Pride Day gevierd.

Neurodiversity Pride Day Leiden was dit jaar door omstandigheden bescheiden qua opzet. Maar **niets doen was geen optie!**

Op maandag 16 juni werd om 9 uur de Neurodiversiteitsvlag gehesen aan de toren van het stadhuis, in aanwezigheid van de heer Jermoumi (wethouder Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs).

Frank van Strijen hield een voordracht over de kracht van ADHD en was voorzitter tijdens een activiteitenmiddag in de Stadsfoyer in het stadhuis.

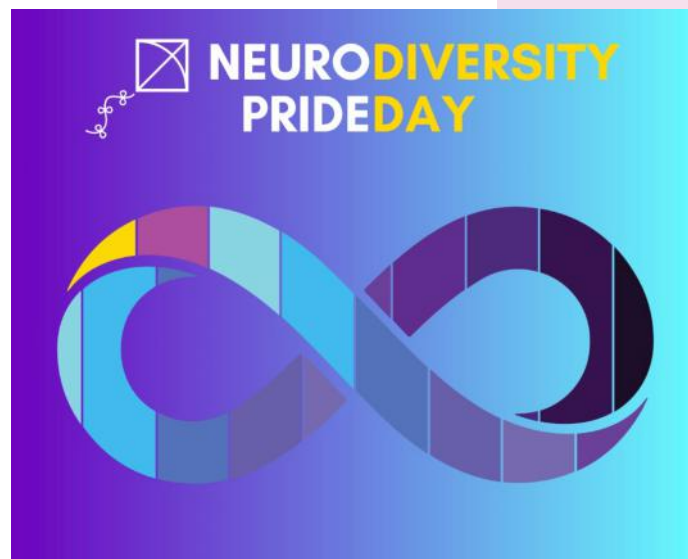
Er was dans van De Discourse Dance van choreograaf Sietske Ranzijn, theater van Theaterwerkplaats Smit rond de zoektocht in het "anders zijn" en de bijeenkomst werd omlijst met de schitterende portretfotografie van Bianca Ranzijn (dyslexiecoach en fotografe).

Ook dit jaar liet Leiden zijn steun voor neurodiversiteit en trots voor alle neurodivergente Leidenaren zien.

Want het is nog steeds hard nodig om een duidelijke stap te zetten in de richting van het bevorderen van een meer neurodivergent-vriendelijke samenleving.

We moeten met elkaar kleur bekennen en op zoek naar de juiste omstandigheden om neurodivergenten volwaardig te laten meedoen in onze maatschappij.

Neurodiversiteit verwijst naar de verschillende manieren waarop onze breinen functioneren, de wereld waarnemen en begrijpen.

PRIDE
LEIDEN

Leiden Pride
6 september 2025

PRIDE KERKDIENTST

De Pride Kerkdienst Leiden 2025 vond dit jaar plaats op maandag 1 september om 19:30 uur in de Lokhorstkerk. De dienst was een onderdeel van de Pride Week Leiden, die liep van donderdag 31 augustus tot en met zaterdag 6 september 2025.

Tijdens de dienst werd stilgestaan bij de universele waarden van liefde, medemenselijkheid en jezelf kunnen en mogen zijn - ongeacht afkomst, gender, geloof, seksuele oriëntatie of lichamelijke en innerlijke kenmerken.

De dienst werd geleid door Christine Carrington (alias Lorenzo van Beek, voorzitter Stichting Canal Pride Leiden), Nancy Glazer (voorzitter Stichting Rainbow Society Leiden) en dominee Sonja van der Meulen van de Lokhorstkerk.

In woord en muziek deelden zij verhalen van hoop, Pride, verbondenheid en kracht.

Tijdens de Wereld Suicide Preventie Week wordt in iedere provincie in Nederland een wandeling georganiseerd. Een wandeling naar het licht toe om stil te staan bij de mensen die door suicide om het leven zijn gekomen, om aandacht te vragen voor en te geven aan de naasten van mensen met suïcidale gedachten en om aandacht te vragen voor en te geven aan mensen die zelf te maken hebben met suïcidale gedachten.

WALK INTO THE LIGHT

Vanuit de duisternis samen de weg inslaan van het licht.

In Leiden organiseerden we ook dit jaar deze wandeling op woensdag 10 september 2025 samen met ExpEx, @Ease, Cardea en Lumen Holland Rijnland in samenwerking met de Stichting Suicide Preventie Centrum.

Die ochtend trok voor dag en dauw een bijzondere stoet, van meer dan honderd mensen door Leiden.

De wandeling startte al om 6:30 uur in de ochtend achter Stadscafé Van der Werff, waar Marieke Josten van Cardea kort sprak ter verwelkoming van alle deelnemers en het belang van deze wandeling.

Een wandeling bedoeld voor iedereen die geraakt is door het onderwerp, direct of indirect. Nabestaanden, naasten, mensen met eigen ervaringen, professionals en betrokken burgers, iedereen is van harte welkom.

Ervaringsdeskundige Maartje las daarna een gedicht voor over haar neef die vier jaar geleden uit het leven stapte.

De stoet liep vervolgens - grotendeels in stilte - via het Singelpark naar het Ankerpark waar Dorothea sprak over de voortdurende strijd die ze voert om vast te houden aan het leven. Om telkens weer de weg te vinden van de duisternis naar het licht.

VREDESONTMOETING

Op zondagmiddag 21 september kwamen meer dan 100 mensen uit Leiden bij elkaar op het Stadhuisplein voor de jaarlijkse Vredes-Ontmoeting. Omdat niets doen geen optie is. Om stil te worden. Om in beweging te komen en om te oefenen in vrede.

Achtereenvolgens waren er vier blokken met sprekers, muzikale omlijsting en met intermezzo's van dans, poëzie en actie.

De aftrap was aan wethouder Wietske Veltman. Na de rellen van zaterdag in Den Haag sprak zij over luisteren, zoeken en verbinding en haalde woorden aan van Jan Terlouw: 'vrijheid en vrede gaat niet om 'mij', vrijheid betekent niet 'ik ben vrij', maar wij zijn vrij!'

Vervolgens vertelde een jonge moslima over haar PhD onderzoek over de ervaringen van moslima's in Leiden, hoe zowel interne als externe beeldvorming als discriminatie een negatief effect heeft. En dat hier publiekelijk over spreken ook een risico met zich meebrengt en niet gebruikelijk is in haar gemeenschap. Iets wat de vooral witte en geprivilegieerde toehoorders zich niet altijd realiseren. Laten we er daarom samen werk van maken om Leiden voor iedereen een thuis te laten zijn waar iedereen zich welkom voelt.

Ivana Balen vertelde over de Nieuwe Vredesbeweging. Ivana heeft de oorlog in Kroatië en Servië aan den lijve meegemaakt en werkte voor de VN en het Joegoslaviëtribunaal. De

Nieuwe Vredesbeweging is een samenwerkingsplatform van verschillende organisaties dat nu ook in Leiden actief is en verbinding zoekt.

Drie jongeren die meededen aan een conferentie 'Vredesstichters' vertelden over hun ervaringen, acties en plannen. Vrede lijkt soms iets abstracts en onbereikbaars. Lastig om in de praktijk te brengen. Jemma vertelde dat het beoefenen van vrede eigenlijk net zo iets is als piano leren spelen: je kunt alleen verder komen als je blijft oefenen en ook fouten durft te maken. Laten we zo in kleine en grote daden aan de slag gaan!

Als laatste vertelde Tim Brouwer de Koning over de komst van een Leidse straattandarts: 'Praatjes vullen geen gaatjes' daarom hebben een groep sociale partners in Leiden de handen ineen geslagen voor een Leidse tandartsdag en sociale mondzorg!

Dank aan alle sprekers, aan Hein & Ross duo voor de muzikale omlijsting, Lieneke Schotanus voor de vredesdans, Nesrin Almosrani voor haar gedichten en Melle van der Wildt voor de foto's. Dank aan iedereen die in beweging kwam voor vrede: Want niets doen is geen optie!

BIJZONDERE ONTMOETINGEN!

Donderdag 6 november 2025 vond de inmiddels traditionele OntmoetingsMaaltijd van De Bakkerij plaats. Het was de 7e keer dat de maaltijd georganiseerd werd, en ook dit jaar wisten veel Leidenaren de Marekerk weer te vinden.

De entree was gelijk uitnodigend. Er lag een rode loper uit en ik werd verwelkomd door de vrolijke klanken van een accordeon. Ook binnen was het feestelijk, er hingen slingers, de tafels waren mooi aangekleed en er klonk een gezellig geroezemoes. Na wat korte praatjes met bekenden was het tijd om aan tafel te gaan. De schattigheid van een baby bij ons aan tafel was een goede ijsbreker en al snel kwamen de gesprekken op gang. Over wat we hoopten dat er op het menu stond.

Als voorgerecht kregen we een soepproeverij en een bord lekkernijen. Vorig jaar durfde ik de ingelegde peper niet aan, maar na wat aanmoediging van mijn tafelgenoten dat het echt lekker is bleek dat het wel mee viel met de pittigheid.

Na het voorgerecht mochten we luisteren naar een prachtig gedicht door Daphne, Dichter des Dispuuts van Panoplia, een van de studentenverenigingen die onze stad rijk is. Ook werden we uitgenodigd om zelf aan het dichten te slaan en een elfje te maken, een gedicht bestaande uit elf woorden.

● VERBINDING

Tijdens de maaltijd zijn vele dichters wakker geworden. Er waren elfjes over samenleven, elfjes die hoop voor de stad lieten schijnen, en elfjes over de kleine dingen die het leven mooi maken.

Het hoofdgerecht was een explosie van smaken. We kregen boerenkoolstamppot, lasagne, een chilischotel en twee salades op ons bord, en waar ik toen ik het zag even aarzelde of al deze smaken wel samen gingen, was deze aarzeling na de eerste hap weg. Het was een kleine wereldreis op mijn bord. Complimenten voor de chefs!

Na het hoofdgerecht was het tijd voor een muzikaal intermezzo. Iemand zong een prachtig lied in het Farsi voor ons, daarna

zong een groepje een mooi lied in het Oekraïens en verschillende bezoekers speelden piano. Ook werd onze eigen creativiteit aangewakkerd met bakjes vol kralen om armbandjes voor tafelgenoten te maken.

Die creativiteit zette door bij het toetje, waar er een heus ijs-versier-station gemaakt was vol lekkere strooisels.

Al met al was het een ontzettend geslaagde avond. Veel dank aan de mensen van De Bakkerij, de koks en de vele vrijwilligers die deze avond mogelijk gemaakt hebben.

Janienke van Geest, bezoeker

Ook dit jaar zijn er weer zomerbonnen uitgereikt aan mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Ten opzichte van voorgaande jaren is er een grote stijging te zien in het aantal.

Jaarlijks organiseert De Bakkerij samen met de Stichting Urgente Noden de Zomerbonnenactie. Wat is er fijner dan de zomer te beginnen met een extraatje? Of om ook eens een ijsje of wat lekkers voor je kinderen te kopen? Voor minima is dit niet vanzelfsprekend.

Daarom is de Zomerbonnenactie een welkome aanvulling en een 'onverwacht cadeautje' voor deze doelgroep.

Dit jaar meldden 46 hulpverlenende instanties in de regio Leiden bijna 1.700 huishoudens aan. In totaal zijn er met deze actie 6395 boodschappenbonnen ter waarde van €10 uitgereikt. Dat zijn er 800 meer dan vorig jaar, en 1500 bonnen meer dan in 2023!

Zomerbonnen

Zomerbonnen worden verstrekt aan huishoudens in Leiden e.o. die door omstandigheden moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen.

Het betreft gezinnen die op of onder de armoedegrens leven en door erkende hulpverlenende organisaties worden aangemeld. Ieder huishouden ontvangt één boodschappenbon van €10 en voor ieder gezinslid komt er nog een bon bij.

De afgelopen jaren was er een sterkere stijging te zien van steeds meer alleenstaanden voor wie zomerbonnen worden aangevraagd.

De Armoedemonitor stelt ook dat eenoudergezinnen en alleenstaanden het vaakst tot de minima behoren. Daarom verhoogden we al in 2024 de begroting om de éénpersoons-huishoudens een extra bon te kunnen geven.

Onze hartelijke dank!

We danken, mede namens alle huishoudens die we ook dit jaar weer wat extra financiële ruimte konden bieden, alle particulieren, fondsen en instellingen van harte voor hun bijdrage aan de Zomerbonnenactie 2025.

ARMOEDE

Proef gratis mondzorg allerarmsten

Annalaura Molducci

Leiden ■ Na Rotterdam, Breda en Den Haag is nu Leiden aan de beurt: minima kunnen gratis naar de tandarts op zaterdag 29 november van 10 tot 16 uur in tandartspraktijk We Smile aan de Hoge Rijndijk 88.

De Leidse mondzorgdag is een initiatief van lokale vrijwilligers en enkele professionals, van wie projectleider Ilse Timmersmans eerder meewerkte aan de sociale tandartsen in Rotterdam waar zij bovendien een straat-tandartspraktijk opzette. In Leiden vormt zij een team met Sara Eddini (logistiek) en Vera Lucardie, een voormalige tandartsassistente.

Tim Brouwer de Koning, voormalig Ombudsman bij het Leidsch Dagblad sinds 2012 bestuurslid bij de Von Münchhausenbeweging die als een soort overheid fungeert en speciale goede doelen regelt. Uiteindelijk werden drie tandartsen en twee als het allemaal goed gaat, wordt omgezet in een project voor lange tijd.

Fondsen

Brouwer de Koning regelde ook fondsen en werkt samen met het Diaconaal Centrum De Bakkerij, De Binnenvest, Sociale Wijkteams, Lumen, COOL, GIL, Rode Kruis, Rosa Manus en Cardea.

Alleen voor zorgvuldig geselecteerde patiënten

„Er staan nu 41 mensen op de wachtlijst”, zegt hij.

met de straatarts. Hoe mooi zou het zijn als we straks een dagdeel per week een stoel, apparatuur en een tandarts beschikbaar hebben? Daarover voeren we al overleg, maar we beginnen eerst voorzichtig.”

Hoe groot de animo is bleek bij de eerste landelijke tandartsdag in Rotterdam op 27 september, waarvoor naars hadden aangemeld. Via de projectleider daar Ilse Timmersmans, kan bijna de helft van de

mondzorg voor iedereen de eventuele nadelen overtreffen. Wij zorgen voor een soepele organisatie en de deelnemende tandartsen zorgen – letterlijk en figuurlijk – voor blijde gezichten, want patiënten gaan na een behandeling vaak stralend naar huis.”

Aanmeldingen voor gratis mondzorg verlopen via hulpverlenende organisaties en sociale wijkteams. Om de patiënten op de afgesproken tijd in de tandartsstoel te krijgen is goede begeleiding vereist.

Er moet worden voorkomen dat minima niet komen opdagen natuurlijk. „Daar wordt de tandarts blij van en de wachtlijst niet ter. De eerste Leidse mondzorgdag is juist bedoeld om alle betrokken een goed humeur te bezorgen met een glimlach van oor.”

MONDZORG VOOR MINIMA

Mensen met weinig geld kunnen in Leiden gratis mondzorg krijgen. Net als in grote steden als Rotterdam, Breda en Den Haag kunnen zorgvuldig geselecteerde armlastige patiënten voor tandheelkundige zorg terecht bij sociale tandartsen. De Leidse primeur heeft zaterdag 29 november van 10 tot 16 uur plaats in tandartspraktijk We Smile aan de Hoge Rijndijk 88.

De Leidse mondzorgdag is een initiatief van lokale vrijwilligers en enige professionals, van wie projectleider Ilse Timmersmans eerder meewerkte aan de sociale tandartsdagen in Rotterdam waar zij bovendien een straat-tandartspraktijk opzette.

In Leiden vormt zij een team met Sara Eddini (logistiek) en Vera Lucardie, een voormalige tandartsassistente. Op verzoek van de overkoepelende Von Münchhausenbeweging regelde het drietal in korte tijd praktijkruimte, twee tandartsen en ondersteunend personeel.

Het Huis van Leyden, Stichting Pape-Fonds, de 's-Gravenhaagse Bijbelstichting en De Leidsche Maatschappij van Weldadigheid toonden zich bereid om geld te steken in het project. Ook Diaconaal Centrum De Bakkerij, De Binnenvest, Sociaal Wijkteam Leiden, Lumen, COOL, GIL, Rode Kruis, Rosa Manus en Cardea ondersteunen het project. Met de gemeente Leiden staan gesprekken over mondzorg voor minima op stapel.

REPORTAGE Tandarts Amir biedt dag gratis zorg, patiënten huilend van blijdschap naar buiten

'Ik kon gewoon niet meer eten van de pijn'

Zaterdag organiseerde Leiden voor het eerst een dag waarop mensen met een krappe beurs gratis naar de tandarts konden. In tandartspraktijk We Smile aan de Hoge Rijndijk hielpen twee tandartsen vijftien inwoners met acute klachten. „Je ziet mensen hier huilend van opluchting naar buiten lopen.”

Geerlot de Mooij, general manager van We Smile.

Leiden ■ Steven (38) staat bij de halie van tandartspraktijk We Smile met een mapje papieren in zijn hand. Zou het zijn er röntgenfoto's gemaakt en is er een vervolgafspraken ingepland. Tien jaar ging hij niet naar de tandarts; vandaag kwam hij voor het eerst weer.

Twee maanden geleden zag hij op een bushokje in Leiden een poster over gratis mondzorg voor mensen met weinig geld. Hij belde dezelfde dag nog. Zijn kiezen zijn deels afgebroken, zijn tandvlees is op meerdere plekken ontstoken en eten doet al lange tijd pijn. Een aanvullende verzekering kan hij niet betalen, en zonder verzekering lopen de kosten snel op. „Alleen een foto kost al gauw tachtig euro”, zegt hij. „En dan moet de rest nog beginnen.”

„Er moet veel gebeuren,” zegt hij over zijn gebit. „Daar kijk ik wel een beetje tegenaan. Maar het is heel fijn dat ze me hier willen helpen. Anders had ik het echt niet kunnen betalen.”

Pilot

De Leidse mondzorgdag komt voort uit een project dat eerder in Rotterdam, Den Haag en Breda werd opgezet. Projectleider Ilse Timmersmans deed ervaring op met sociale tandartsdagen in Rotterdam en bracht het initiatief naar Leiden. Vrijwilligers, hulporganisaties en tandartsen werkten samen om de actie mogelijk te maken.

Amir Kleywegt en Karin Smit, die een jaar geleden samen startten aan de Hoge Rijndijk en zich richten op patiënten met angst voor de tandarts.

Tandarts Amir Kleywegt en Karin Smit, die een jaar geleden samen startten aan de Hoge Rijndijk en zich richten op patiënten met angst voor de tandarts. FOTO TACO VAN DER BEEK

nodig had. Veertien patiënten kregen een behandeling en ook een vervolgplan mee, met zo nodig doorverwijzingen naar specialisten.

Rottende tanden

De financiering van de vervolgorg komt uit fondsen, maatschappelijke organisaties en zorgverzekeraars. Onder meer het Huis van Leiden, de Leidsche Maatschappij van Weldadigheid en het Druckerfonds droegen bij. De Von Münchhausenbeweging hielp bij de organisatie en het leggen van contacten

„Je ziet mensen die al jaren niet naar de tandarts zijn geweest. Dan is er vaak meer aan de hand

mensen. Het werkt overal in door.”

Sommige verhalen zullen Kleywegt nog lang bijblijven. Zoals dat van een jonge vrouw die door een heftige brand alles verloor en in de schulden raakte. Al vijf jaar kwam ze niet meer bij een tandarts. Ze slikte pijnstillers om de pijn aan haar gebit niet te voelen. „Dat grijpt je aan,” zegt hij. „Je realiseert je hoeveel pech iemand kan hebben, en hoe snel het dan bergafwaarts gaat.” Hij valt even naar huis.”

Stoel

Stoelen (48) uit Leiden zijn nog even

SUNLeiden

VOOR HET LAATSTE NIEUWS: LEIDSDAGBLAD.NL

BELEID Gemeente steekt halve ton extra in noodfonds stichting urgente Noden

Meer geld om Leidenaars naar de tandarts te krijgen

11

De stichting Urgente Noden (SUN) krijgt een halve ton subsidie om het komende half jaar meer Leidenaars naar de tandarts te krijgen die nu wegblijven omdat ze het niet kunnen betalen. Dat hebben burgemeester en wethouders besloten.

maanden proefondervindelijk uit te zoeken. De hoop is dat acute en ernstige mondzorgproblemen zo snel opgelost kunnen worden. Ook moet de proef meer inzicht geven in wie buiten de bestaande vangnetten valt, zodat hiermee rekening gehouden kan worden in nieuwe armoedebeleid.

Het noodfonds kan gebruikt worden voor verschillende mogelijkheden zijn

Het stadsbestuur trekt daarnaast 5.900 euro uit voor een subsidie aan drie mondzorgdagen voor kwetsbare en arme mensen, waarvan de eerste op 29 november was. Dit is een project dat is ondergebracht bij diaconaal centrum De Bakkerij, maar wat voortkomt uit het Leidse Von Münchhausen overleg, een breed samenwerkingsverband van organisaties.

Hier is de bedoeling om vanuit dit

noeg die de regelingen niet of onvoldoende benutten. „Het is een hardnekkig probleem”, zegt wethouder Abdelhaq Jermoumi (PvdA). „Bijvoorbeeld door een taalbarrière of schaamte. Maar er zijn ook mensen die gewoon niet weten dat je voor mondzorg ook bij de gemeente kunt aankloppen.”

Op langere termijn hoopt de gemeente dat er een plaatselijk 'compassienetwerk' van tandartsen kan worden opgezet. Het idee is dat

VRIDAG 12 DECEMBER 2023

TIPS EN REACTIES: REDACTIE@LEIDSDAGBLAD.NL

Grote belangstelling sociale mondzorg

Als de proef aanslaat, kunnen tientallen mensen van de wachtlijst straks ook gratis mondzorg krijgen.

Hoe groot de animo is bleek bij de eerste landelijke tandartsdag op 27 september, waarvoor zich ook meer dan 40 Leidenars hadden aangemeld. Via Ilse Timmermans kan bijna de helft van die groep nu in Leiden een keer naar de tandarts. „Ik reken erop dat meer tandartsen hun medewerking toezeggen”, zegt Timmermans, „als zij hebben gezien hoe goed het werkt. Net als in Rotterdam zal blijken dat de voordelen van passende mondzorg voor iedereen de eventuele nadelen overtreffen. Wij zorgen voor een soepele organisatie en de deelnemende tandartsen zorgen – letterlijk en figuurlijk – voor blijde gezichten, want patiënten gaan na een behandeling vaak stralend naar huis.”

Aanmeldingen voor gratis mondzorg verlopen via hulpverlenende organisaties en sociale wijkteams. Om de patiënten op de afgesproken tijd in de tandartsstoel te krijgen is goede begeleiding vereist.

Timmermans: „We willen voorkomen dat aangemelde patiënten wegblijven, in vaktermen een ‘no show’. Daar wordt de tandarts niet blij van en de wachtlijst niet korter.

ZEILWEKEN WIJDE AA

Afgelopen zomer meldten 13 kinderen en jongeren uit gezinnen met een smalle beurs zich aan om op zeilvakantie gaan bij Zeilcentrum “de Wijde Aa”. Uiteindelijk gingen er 11 ook daadwerkelijk mee.

Dit initiatief is zeven jaar geleden ontstaan in samenwerking met Diaconaal Centrum De Bakkerij en financieel mogelijk gemaakt door Kansfonds.

Een weekje genieten op het water

Het project ‘Zeilweken Wijde Aa’ wil kinderen en jongeren uit de regio Leiden, voor wie vakantie er financieel even niet in zit, een weekje erop uit bieden. Een paar dagen weg van huis, om te bouwen aan zelfkennis en zelfvertrouwen, om je zelfredzaamheid te vergroten, sociale vaardigheden te oefenen en nieuwe vriendschappen aan te gaan.

Voor kinderen en jongeren van 8 tot 17

In samenwerking met Stichting “de Wijde Aa”, gingen deze zomervakantie 11 kinderen en jongeren mee in 6 zeilweken, met groepen van 20 a 30 kinderen.

Het zeilcentrum is gevestigd in de gemeente Roelofarendsveen en gehuisvest in een nog draaiende windmolen midden in een groene polder aan “de Wijde Aa”, een zijtak van de Braassem. Sinds de oprichting in 1958 maakt het centrum jonge mensen enthousiast voor de zeilsport.

 ARMOEDE

Klikmaatschappij

„Deze wet holt de samenleving uit”, zegt Judith van den Berg-Meelis. Als diaconaal predikant bij De Bakkerij in Leiden staat ze geregeld ongedocumenteerde vreemdelingen bij. Ze helpt hen onder meer bij het vinden van onderdak. Iets dat straks misschien niet meer mag.

„Je gaat naar een samenleving toe waarin helpen verdacht wordt”, zegt ze. „Daar moet je toch niet aan denken?”

Diaconaal Centrum De Bakkerij ondertekende een brandbrief van kerken en hulpverleners, gericht aan de Tweede Kamer. Volgens hen druist de asielwet in tegen internationale mensenrechtenverdragen door mensen in nood te criminaliseren.

„We staan voor een heel belangrijk kruispunt”, zegt Van den Berg-Meelis. „Wat voor samenleving willen we zijn? Een samenleving waarin mensen elkaar aangeven en verklikken? Of een van empathie en menselijkheid?”

Judith van den Berg-Meelis coördineert de hulpverlening bij Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden. © Foto Taco van der Eb

LANDELIJKE CAMPAGNE VOOR MEDEMENSELIJKHEID

Op 3 juli nam de Tweede Kamer de asielnoodwet aan die ‘ongedocumenteerd’ verblijf en hulp aan ‘ongedocumenteerden’ strafbaar maakte. Met een grote groep diaconale centra en inloophuizen van netwerk DAK voeren we campagne en schreven we een brandbrief.

Gevolgen voor ons werk

De Bakkerij is immers de enige plek in Leiden waar ongedocumenteerden dagelijks welkom zijn, hulp krijgen, een luisterend oor en belangenbehartiging voor hun rechten en minimale bed-bad-brood ontvangen. Waar naast gastvrijheid ook rechtshulp, onderdak, medische zorg, mondzorg, voedselhulp en ondersteuning wordt geboden, samen met Gezondheidszorg Illegalen Leiden, Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden, de Leidse straatarts en de Fabel van de Illegaal.

Gevaar van criminalisering

Die hulp dreigde nu gecriminaliseerd te worden. Vandaar ook de oproep aan alle Leidenaren om zich uit te spreken voor medemenselijkheid en het verzoek: help ons helpen! Met het verzoek de brandbrief te delen in hun netwerk, hun politieke partij, hun kerk of organisatie, hun nieuwsbrief, bij de mededelingen in hun kerk: om solidair te zijn, zich uit te spreken voor medemenselijkheid en tegen criminalisering!

Medemenselijkheid Daar kun je voor kiezen

Aanpassing

Er volgden de nodige kritische vragen vanuit de kamer, de uitvoeringsorganisaties en de Raad van State.

Op 29 augustus kondigde Minister van Weel een zogeheten *novelle* aan, een aanpassing op de wet, waarin kwam te staan dat artikelen uit het wetboek van strafrecht die over medeplichtigheid gaan, niet van toepassing zouden zijn op de asielnoodmaatregelenwet.

Op 15 december 2025 werd de voorgestelde aanpassing door de Tweede Kamer aanvaard, maar er blijven nog steeds de nodige juridische vragen en onduidelijkheid over de praktische uitvoerbaarheid van de asielnoodmaatregelenwet inclusief de aanpassing.

AFSCHEID VAN TOMASZ

Wanneer of waarom hij precies naar Leiden kwam en waar hij voor die tijd verbleef - niemand weet het echt.

In maart kwam Tomasz Pawelec in het vizier bij De Binnenvest en bij de stichting Barka, die Oost-Europese (arbeids)migranten in moeilijkheden hulp biedt. Barka-medewerkers Ewa Sykuwa en Bartosz Rozycki probeerden met hem in gesprek te komen, wat moeilijk ging.

„Het was duidelijk dat hij een diepe depressie had”, zei Sykuwa na afloop van de afscheidsplechtigheid in De Bakkerij.

Op zondagmiddag 27 juli, rond 14.30 uur, zagen vrijwilligers van de Grachtwacht vanuit hun brughuisje Pawelec zwemmen in de Oude Vest.

Het was net na de wekelijkse 'clean up', zegt coördinator Liselotte Rambonnet. Op zichzelf vonden zij dat niet direct verontrustend. „Er zijn wel vaker zwemmers in de gracht.” Zijn tas lag op de kaderand.

Het moment waarop hij niet meer bovenkwam, heeft niemand opgemerkt, maar meteen daarna belden verontruste grachtwachters de hulpdiensten. Binnen een kwartier had de brandweer Pawelec opgedoken en is, tevergeefs, gepoogd hem te reanimeren.

Tomasz Pawelec. Geboren 11 april 1993, overleden op 27 juli 2015, 32 jaar oud.

Rond Tomasz, wiens leven nauw verbonden was met de straten van Leiden, werd in De Bakkerij een afscheidsdienst gehouden en een gedenkplek ingericht met een gedenboek waar ieder die dat wilde iets in kon schrijven. Een boek dat uiteindelijk naar zijn familie is gegaan.

No man is an island,
Entire of itself,
Every man is a piece of the
continent,
A part of the main.
If a clod be washed away
by the sea,
Europe is the less.
As well as if a promontory were.
As well as if a manor of thy
friend's
Or of thine own were:
Any man's death diminishes me,
Because I am involved in
mankind,
And therefore never send to
know for whom the bell tolls;
It tolls for thee.

(John Donne 1624)

De Bakkerij herdenkt verdronken Pool

Wilfred Simons

Leiden ■ Zijn naam was Tomasz Krystian Pawelec en, hoe k ook, hij was een Leidenaar en was geliefd. Vrijdagmiddag stond diaconaal centrum De Bakkerij stil bij zijn leven. Het 1 chaam van Pawelec, die op zo dag 27 juli verdronk in het wate van de Oude Vest, is overgedra gen aan zijn familie in Gorzów Wielkopolski in Polen.

Wanneer of waarom hij precies naar Leiden kwam en waar hij voor die tijd verbleef - niemand weet het echt. In maart kwam Tomasz Pawelec in het vizier bij De Binnenvest en bij de stichting Barka, die Oost-Europese (arbeids)migranten in moeilijkheden hulp biedt. Barka-medewerkers Ewa Sykuwa en Bartosz Rozycki probeerden met hem in gesprek te komen, wat moeilijk ging. „Het was duidelijk dat hij een diepe depressie had”, zegt Sykuwa na afloop van de afscheidsplechtigheid in De Bakkerij.

Tomasz Pawelec. Een man met een kort baardje, twee helderblauwe ogen en een blauw overhemd. Om zijn lippen zweemt een flauwe de glimlach. Zo, althans, toont hij op de foto die voor het afscheid van hem is neergezet. Een voorganger leest een bijbeltekst uit Romeinen 8:39. Niets en niemand kan zij. Zijn liefde. Maar ook bij de Leiden-Willemlen de Vlieger-Moll, kon Pa leen, door zijn verdrietige achtergrond, niet in staat om het te zien. Uit het weinige dat Sykuwa en Rozycki uit hem wisten te krijgen, kwam. Daarvoor was hij in elk geval waar zijn zwertochten hem zoal hebben gebracht, is moeilijk te re construeren. Duidelijk is dat de dood van zijn moeder veel bij hem heeft losgemaakt. „Daarna werd het leven moeilijk voor hem”, zegt Rozycki. „Hij had het gevoel dat zijn moeder

verloren weinig. Pawelec was ge geen werk had en geen vaste woon- mentatie betalen die hij aan zijn ex vet streng in”, zegt Rozycki. Hij te van gemist. „Niet heel lang, een niet het einde van de wereld. Maar hij kon niet door die levensfase heen niet sterk genoeg om de celstraf aan te kunnen.”

De twee hulpverleners probeer- beter was om toch naar Polen terug te gaan en dat hij in Leiden, als dak- steeds bijna”, zegt Sykuwa. „Bijna, lang het winter was en Pawelec een ging het wel. Maar toen hij eenmaal op straat moest leven, ging het snel

vreje wijf. „Het is niet meer na te wacht heeft van de bieren en de scheidsplechtigheid in De Bakkerij op de gedenktafel stonden, bij de Marebrug een tijdelijk monumentje gemaakt.

Moziekstenen

Grachtwachters Rambonnet en Auk- Florian Hiemstra hebben ME- Streertart gevraagd om een perma- nent monumentje te maken voor Pawelec en anderen zoals hij, in de Streertart legt zulke mozaiekstenen op plekken waar het wegdek kapot is of stenen zijn verdwenen”, legt Hiemstra uit.

Tomasz Pawelec. Geboren op 11 april 1993, overleden op 27 juli 2015. Hij werd 32 jaar oud. Hij had familie in Polen, hij had een broer die hem om hem heen, en hij had God, voor wie in Hem geloofde. Hij was geliefd. Maar hij zag het niet.

Met droefheid melden wij het overlijden van **Tomasz Krystian Pawelec** wiens leven nauw verbonden was met de straten van Leiden. De afscheidsplechtigheid vindt plaats op vrijdag 8 augustus om 12:00 uur. Plaats: De Bakkerij, Oude Rijn 448, Leiden. U bent van harte welkom voor een moment van bezinning bij De Bakkerij op donderdag en vrijdagmorgen.

Z iedem zawiadamiamy o śmierci **Tomasza Krystiana Pawelca** którego życie ściśle było związane z ulicami Leiden. Ceremonia pogrzebowa odbędzie się w piątek 8 sierpnia o godzinie 12:00. Miejsce: De Bakkerij, Oude Rijn 448, Leiden. Serdecznie zapraszamy do chwili zadumy w De Bakkerij w czwartek i piątek rano.

We regret to announce the passing of **Tomasz Krystian Pawelec** whose life was intertwined with the streets of Leiden. The farewell ceremony will take place on Friday, August 8th, at 12:00. Place: De Bakkerij, Oude Rijn 448, Leiden. We kindly invite you to join us for a moment of reflection at De Bakkerij on Thursday and Friday morning.

INDIVIDUELE HULP

OPZET

DOELSTELLINGEN, RESULTATEN EN PERSPECTIEF

Diaconaal Centrum De Bakkerij, een interkerkelijk centrum voor hulp- en dienstverlening in het centrum van Leiden, speelt in op de noden van mensen ver weg en dichtbij. Daarnaast is het thuisplek, uitvalsbasis, ontmoetingsplek en vergaderruimte voor ruim twintig maatschappelijke en hulpverlenende organisaties en projecten.

Een van de kernactiviteiten van het diaconaal centrum is het bieden van concrete (nood)hulp en ondersteuning aan kwetsbare groepen, waarbij de nadruk met name ligt op dak- en thuislozen, vluchtelingen, 'zorgmijders' en mensen die op of onder de armoedegrens leven.

Onder het motto "helpen waar geen helper (meer) is" wordt bijvoorbeeld concrete hulp geboden in de vorm van tijdelijk onderdak in het opvanghuis Makaazi ya Imani, een boodschappenbon, (tweedehands) kleding, schuldhelpverlening, tandheelkundige hulp, overige medische zorg, reiskosten en juridische ondersteuning.

Tevens worden jaarlijks in samenwerking met Stichting Urgente Noden Leiden zomerbonnen beschikbaar gesteld voor zo'n 1700 huishoudens die leven onder de armoedegrens. Elders in dit verslag kunt u op pag. 10 lezen hoeveel boodschappenbonnen we afgelopen jaar hebben mogen uitdelen.

Kortom, de hulpverlening bestrijkt ongeveer alle kwetsbare doelgroepen in onze maatschappij en dan ook nog alle mogelijke aandachtsvelden.

De afgelopen jaren zien wij dat de hulpverlening steeds complexer wordt voor medewerkers en vrijwilligers van De Bakkerij. Dit komt door grote wisselingen in partnerorganisaties in het veld, verschuivingen van aandachtsvelden bij gemeentelijke en regionale instanties en wijzigingen in voorliggende voorzieningen.

Sinds 1 februari 2018 maakt Stichting Huis van Leyden het mogelijk om een projectmedewerker Individuele Hulp aan te stellen. Zij doet periodiek verslag van haar werkzaamheden aan de hand van de volgende taakstelling:

1. Contacten onderhouden met hulpverleningsorganisaties en instellingen in de regio en met name oog hebben voor nieuwe initiatieven;
2. Medewerkers en vrijwilligers van De Bakkerij op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen op het terrein van de zorg en dienstverlening in de regio en bestaande voorzieningen en partnerorganisaties in kaart brengen en actualiseren;
3. Het werk van medewerkers en vrijwilligers in en rond het opvanghuis Makaazi ya Imani ondersteunen en coördineren;
4. Functioneren als vraagbaak voor complexe hulpvragen waar meerdere hulpverlenende instanties bij betrokken zijn;
5. De Bakkerij vertegenwoordigen bij ontmoetingen van diverse hulpverlenende instanties in Leiden e.o.
6. Lobby en belangenbehartiging voor aanvullende voorzieningen voor mensen die tussen wal en schip vallen.

Met aandacht en een lange adem

Veel van ons werk en de hulp aan kwetsbare doelgroepen vindt plaats achter de schermen: luisteren, regelen, bellen, zoeken en overleggen voor maatwerk. Voor een complexe hulpvraag, voor dakloze moeders met kinderen die geweigerd worden, voor het organiseren van een luierbank, voor een uitvaart voor een noodlottig omge-

komen Poolse meneer, voor ongedocumenteerden, arbeidsmigranten en remigranten die buiten de boot vallen.

Na twee jaar lobbyen voor sociale mondzorg hebben we eindelijk van onderaf beweging gekregen om een projectsamenwerking voor tandartsdagen en tandartshulp te starten. Met dank aan een extra bijdrage van het Pape-Fonds.

Voor dit soort lobby- en achter-de-schermen-werk maakt uw financiële steun wezenlijk verschil, dank daarvoor!

Wensenlijstje 2026

En wat staat er op ons diaconale wensenlijstje voor 2026 vraagt u zich misschien af?

Los van de verdere uitwerking van lopende aandachtsvelden, willen wij natuurlijk ook het komende jaar weer licht brengen bij de meest kwetsbaren, het geluid laten horen van diegenen die geen stem hebben en een gezicht geven aan hen die niet gezien worden.

- Afgelopen jaren deden ons regelmatig verlangen naar een **MoederKindHuis**, zodat wij remigrerende moeders en moeders met een afhankelijke verblijfsvergunning een veilig onderkomen kunnen bieden en hen niet onnodig hoeven te scheiden van hun kinderen.
- Een uitbreiding van de **spreekuren van de Straatarts en eventueel ook een Straat-tandarts** staan nog steeds hoog op onze verlanglijst.
- En we hopen dat de eerste aanzetten voor de **mondzorg voor minima** brede navolging vinden.
- Oh ja, we zoeken ook nog een nieuwe **regenboogvlag**, want de vorige is helaas van de gevel gestolen.

